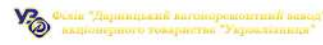

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет залізничного транспорту

МАТЕРІАЛИ

двадцять першої науково-практичної міжнародної конференції
*«Міжнародна транспортна інфраструктура,
індустріальні центри та корпоративна логістика»*
(5-6 червня 2025р. м. Харків, Україна)

MT.KART.EDU.UA

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ
ТРАНСПОРТНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ
АТ «УКРАЇНСЬКА ЗАЛІЗНИЦЯ»
CONSERVATOIRE NATIONAL DES ARTS ET MÉTIERS (FRANCE)
INSTITUTE OF AUTOMATIC CONTROL TELEMATICS OF
TRANSPORT (POLAND)
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗАЛІЗНИЧНОГО
ТРАНСПОРТУ
ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ПРОМИСЛОВОСТІ НАН УКРАЇНИ

Матеріали

*Двадцять першої науково-практичної
міжнародної конференції*

**«МІЖНАРОДНА ТРАНСПОРТНА
ІНФРАСТРУКТУРА,
ІНДУСТРІАЛЬНІ ЦЕНТРИ ТА
КОРПОРАТИВНА ЛОГІСТИКА»**

(5 - 6 червня 2025р. м. Харків)

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Голова: *Панченко С.В.*, д.т.н., проф., ректор Українського державного університету залізничного транспорту (Харків).

Заступники голови: *Каграманян А.О.*, к.т.н., доц., проректор з науково-педагогічної роботи .Українського державного університету залізничного транспорту (Харків);
Дикань В.Л., д.е.н., проф., завідувач кафедри економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом Українського державного університету залізничного транспорту (Харків).

Секретаріат:

Толстова А.В. к.е.н., доц., доцент кафедри економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом Українського державного університету залізничного транспорту (Харків).

Шаповал Г.В. к.т.н., доц., заступник декана з денної форми навчання Факультету УПП Українського державного університету залізничного транспорту (Харків).

Примаченко Г.О. к.т.н., доц., доцент кафедри транспортних систем та логістики Українського державного університету залізничного транспорту (Харків).

УДК 339.1:338

НАПРЯМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ: КООПЕРАЦІЯ ТА КОНКУРЕНЦІЯ

DIRECTIONS FOR ENSURING THE COMPETITIVENESS OF ENTERPRISES: COOPERATION AND COMPETITION

канд. екон. наук Б.Б. Остапюк¹, Ю.О. Чугуєв¹

¹Український державний університет залізничного транспорту (м. Харків)

Ph.D. (Econ) B.B. Ostapyuk¹, Y.O. Chuguyev¹
Ukrainian State University of Railway Transport (Kharkiv)

Трансформації у світовій економіці змусили міжнародні компанії змінювати підходи до забезпечення конкурентоспроможності, одним з таких напрямів є формування мережових структур на основі багаторівневої кооперації, що базується на поєднанні співробітництва та конкуренції [1].

Відзначимо, що у глобальному ринковому середовищі підприємства, які намагаються бути конкурентоспроможними, змушені певним чином зміцнювати свої позиції у глобальному бізнес-просторі. Ключовою стає здатність до дій на глобальному ринку, враховуючи наявні культуру, соціальну, політичну та економічну різноманітність всіх учасників ринку. Тож, щоб подолати наявні виклики, учасники ринку почали створювати коаліційні домовленості з іншими суб'єктами господарювання, зокрема з конкурентами.

Загострення конкуренції покращує економічні показники діяльності підприємства, відкриває нові бізнес-можливості для суб'єктів господарювання, а також знижує ціни на товари та послуги в економіці загалом [2].

Кооперація — це система одночасних потоків і взаємозалежних відносин конкуренції та співпраці між суб'єктами, які зберігають власну організаційну єдність.

Кооперацію доречно визначити як специфічний спосіб дії, що дозволяє нарощувати потенціал підприємств на основі їхньої тісної співпраці у поєднанні з конкурентною боротьбою. Це бізнес-стратегія яка використовує знання, отримані з теорії ігор, щоб зрозуміти, коли краще для поліпшення конкурентних позицій, працювати спільно з іншими суб'єктами господарювання.

Оскільки формування ресурсів для ефективної конкурентоспроможності в глобальному середовищі вимагає прийняття ідеї «взаємодії ресурсів», то підприємствам необхідно розвивати різні види

ділових відносин з іншими суб'єктами господарювання, які контролюють певні ресурси і також спроможні надати необхідну інформацію щодо вибору моделі для адаптації на певному ринку. Все це призводить до того, що фактичні кордони всередині та зовні підприємства стають розмитими [3, 4]. Адже в сучасних умовах ключовою передумовою успішного розвитку підприємництва є не необмежене приватне володіння, а вільний доступ до ресурсів, інформації та кредитів у правовій економіці. Економічна свобода має поєднуватися з повною відповідальністю за дотримання контрактів та фінансові підсумки.

Підприємець у ринковій економіці виступає «засобом» руйнування старого устрою та створення нових структур. А порушення рівноваги цих процесів потребує дієвого державного регулювання.

Таким чином, сьогодні щоб бути конкурентоспроможними на глобальному ринку підприємства змушені утворювати бізнес-мережі, відмінною рисою яких є вміння поєднувати співпрацю і конкуренцію. Адже роль організаційних зв'язків і створення креативних міжнародних команд, що складаються з прямих конкурентів, має ключове значення в сучасній моделі ринкових відносин.

[1] Портер М. Стратегія конкуренції. Пер. з англ. А. Олійник, Р. Сільський. К.: Основи, 2009. 390 с.

[2] Каличева Н. Є. Конкуренція: сучасне розуміння, сутність та вплив на ринкову економіку. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2024. № 85. С. 30 - 36.

[3] Дикань В. Л., Обруч Г. В. Формування бізнес-моделі збалансованого розвитку підприємств в умовах цифровізації економіки. *Адаптивне управління: теорія і практика. Серія «Економіка»*. 2021. Вип. 11 (22). URL : <https://amtp.org.ua/index.php/journal2/article/view/406/350>

[4] Дикань В. Л., Токмакова І. В., Овчиннікова В. О., Корінь М. В., Толстова А. В. Основи бізнесу : навч. посібник. Харків: УкрДУЗТ, 2018. 290 с.